తోడు

ఎవరో తట్టి లేపినట్లయి ఉలిక్కిపడి నిద్ర లేచాడు రాజారావు. ఎవరూ లేరు. గోడ గడియారం ఎనిమిది గంటలు కొట్టింది.

"ఏమండీ ! మనుష్యులు సూర్య భగవానుడికన్నా ముందే నిద్ర లేవాలండీ."

"అహా ! కోడి కన్నా ముందు గానే లేస్తున్నావుగా నువ్వు?"

"నాకోసం మీరు కూడా లేవచ్చు కదా? నాకేమో నిద్ర లేవగానే కాఫీ తాగటం అలవాటు. మీరు లేకుండా ఒంటరిగా కాఫీ తాగితే నాకు రుచించటం లేదండీ."

బారెడు పొద్దెక్కాక పక్క మీద నుంచి లేచే అలవాటును కాలేజి చదువు చేసింది. ఆ అలవాటును మాన్పించింది సుభద్ర.

తెలతెలవారుతుండగా లేచి కాస్సేపు వాకిట్లో అలా అలా పచారు చేసే సరికి కాఫీ రెడీ. సుభద్రతో కలసి ఆ చల్లని వాతావరణంలో కాఫీ తాగుతుంటే ఎంత హాయి ! ఆమె చేతి కాఫీ ఎంత రుచిగా ఉండేది?

చలపతి కూడా కాఫీ జీవే. కానీ అతను నిద్ర లేచేది ఏడింటికి. కాఫీ తాగేది ఏడున్నరకి.

అవునూ? ఇవాళ చలపతికూడా లేచిన జాడ కన్పించదేం?

రాత్రి ఒంట్లో బాగాలేదన్నాడు. టెంపరేచర్ కానీ రాలేదు కదా?

రాజారావు మంచం మీది నుంచి ఒక్క ఉదుటున లేచి వంట గది వైపు పరుగెత్తాడు.

చలపతి కూడా తన లాగే ఒంటరి. కాకపోతే తనకు డబ్బుంది. అతనికి లేదు.

అతని వృత్తి వంటలు చేయటం. కానీ అందులో అతను పెద్దగా రాణించలేదు. అతను వండిన పదార్థాలలో పాళ్ళు సమంగా ఉండేవి కాదు. ఉప్పో, కారమో ఏదో తక్కువో, ఎక్కువో అయ్యేవి.

అంచేత అతను పెద్ద పెద్ద వంటలు చేసేవారికి సహాయకుడిగా ఉండేవాడు.

అతని కొడుకులు మాత్రం గజవంటవాళ్ళుగా పేరు పొందేరు.

చలపతి బిడ్డల ప్రతిభను చూసి సంతోషించాడు. వాళ్ళ నీడనే ఉండాలని ఆశించాడు. కానీ వాళ్ళు ఆయన్ని తమ జట్టులోకి తీసుకోలేదు.

అంతేకాదు. ఆయనకు పిడికెడు మెతుకులు పెట్టటం కూడా భారంగా భావించారు. బిడ్డలుండీ ఒంటరివాడయ్యాడు.

కానీ తన విషయం అలా కాదు.

నెత్తిన పెట్టుకొని పూజించే కొడుకు కోడలు, కూతురు అల్లుడు ఉండి కూడా తను ఒంటరితనాన్నే ఎన్నుకున్నాడు.

"ఏమండీ! మనం అలవాటు పడ్డ జీవన విధానానికి, మన పిల్లల జీవన విధానానికి ఎంత వ్యత్యాసం ఉందో చూచారా? కన్నబిడ్డల దగ్గర నాలుగు రోజులు ఉండే సరికి ఎవరో కొత్తవారింట్లో ఉన్న భావం కలిగింది నాకు. ఎప్పుడెప్పుడు మన ఇంటికి వచ్చేద్దామా అనిపించింది. మీ కెలా అనిపించిందో?" ఎల్టీసీ మీద ఒకసారి కొడుకు ఇంటికి, కూతురు ఇంటికి వెళ్ళి పది రోజులు ఉండి వచ్చాక అంది సుభద్ర.

"నాకూ అలాగే అనిపించింది సుభద్రా! మన బిడ్డలకు మనం అంటే గౌరవం, ప్రేమ ఉన్నాయి. మనకు వారేం లోటు చెయ్యలేదు. మర్యాదగా చూచారు. అయినా వారి జీవితంలో ఏదో లోటు నాకు కన్పించింది."

"అలా అనకండి. వారికి మన జీవన విధానంలోనే ఏదో లోటు కన్పించి ఉండవచ్చు. ఇప్పుడే ఇలా ఉంటే రేపు మీరు రిటైరయ్యాక..."

"నా గురించి నాకు చింతలేదు సుభద్రా! నా దిగులల్లా నిన్ను గురించే. ఎందుకంటే నా జాతకం ప్రకారం రిటైరయిందాకా బ్రతుకుతానన్న నమ్మకం లేదు నాకు. ఆ తర్వాత నువ్వు..."

"ఛ ఛ! ఎప్పుడూ అవేం మాటలండీ? మీరలా అనకండి. నేను భరించలేను. మీరు లేని జీవితాన్ని ఊహించుకోలేను."

"ఊహించుకోవాలి సుభద్రా. అప్పుడే పరిస్థితిని ధైర్యంగా ఎదుర్కొనగలుగుతావు."

"మీకన్నా ముందుగా నేనే పోతే - అప్పుడు మీరేం చేస్తారో చెప్పండి?"

"ఆ ఆలోచనే నేను చెయ్యను. ఎందుకంటే నీ కన్నా నేనే ముందు పోతానని నాకు తెలుసు."

"అయితే చర్చను ఆపేద్దాం. ఇద్దరం మీరు రిటైరయ్యాక కూడా చాలా కాలం బ్రతికి ఉంటామనుకొందాం. అప్పుడేం చేయాలో ఆలోచిద్దాం."

"ఏం చేద్దామంటావ్? డబ్బు కట్టి ఏ దన్నా వృద్ధాశ్రమంలో చేరుదామా?"

ఛీఛీ... మనకేం ఖర్మండీ - కన్నబిడ్డలు ఇద్దరుండగా?"

"మరి వారి జీవన విధానం, మన జీవనవిధానంలో వ్యత్యాసం ఉందనుకొన్నాం కదా? కొన్నాళ్ళ తర్వాత మనం వారికి ఆర్థికంగా కాకపోయినా ఫిజికల్‌గా బరువుగా అన్పిస్తామేమో?"

"అంత అవసరమయితే మనం అడ్జెస్ట్ కావాలండీ. మన పూర్వీకులు ఆశ్రమ ధర్మాలలో వానప్రస్థాన్ని అందుకే ఏర్పాటు చేశారు. మనం వృద్ధుల మయ్యాక మన మార్గంలో మన బిడ్డలు నడవాలని ఆశించకూడదు. వారి మార్గంలో నడవటానికి మనం ప్రయత్నించాలి. మనం వారిని ఆక్షేపించకూడదు. వారి పంథానే ఆనందంగా స్వీకరించాలి."

"అమ్మయ్యా! నాకిప్పుడు నీ ఉపన్యాసం విన్నాక తృప్తిగా ఉంది. నీ గురించిన చింత నా కిక ఏమాత్రం ఉండదు. ఎందుకంటే నేను పోయినా నువ్వు బిడ్డల్లో ఇమిడిపోయి జీవించగలవు."

"మీరైనా అలాగే జీవించాలండీ. ఎందుకంటే అది ప్రకృతి ధర్మం. రాలటానికి సిద్ధంగా ఉన్న ఎండుటాకులకూ, అప్పుడే చిగురేసిన ఆకులకూ తేడా లేదా?"

"కానీ అది అందరికీ సాధ్యం కాదు గదా! నేను మామూలు మనిషిని. నువ్వు లేని జీవితాన్ని నేను ఊహించుకోలేను. నీ తలపులతో ఒంటరిగా నైనా ఉండగలనుకానీ...".

"ఛీఛీ! అలా మాట్లాడకండీ, నామీద ఒట్టు."

రిటైరయ్యాడు తను. ఆరోగ్యం చెడింది. మొదటి నుంచీ తన ఆరోగ్యం అంతంత మాత్రమే. ఏవో మాయదారి రోగాలు. బ్రతకనివ్వవు. చావనివ్వవు.

వాటన్నింటికీ మందు సుభద్రే.

డాక్టర్ కాఫీ తాగవద్దన్నాడు.

"అలాగే చెప్తాడు, ఆయనకేం? ఒకసారి ఆయన కో కప్పు కాఫీ ఇవ్వు, నీ చేతి కాఫీ తాగకుండా ఉండటం ఎంత కష్టమో ఆయనకి తెలిసి వస్తుంది. ఉదయాన్నే లభ్యమయ్యే ఆ మధురానుభూతి కోసం ప్రాణాల్ని తృణప్రాయంగా వదులుకోటానికి నేను సిద్ధం!

మర్నాడు సుభద్ర ఒక కప్పుతో కాఫీ తెచ్చి అతని కిచ్చింది.

"మరి నీకు?"

"నే నీ రోజునుంచి కాఫీ మానేస్తున్నాను !"

తన కర్థమయింది. కళ్ళు చెమర్చాయి.

"సుభద్రా ! నాకోసం నువ్వు కాఫీ త్యాగం చేస్తున్నావా?" దగ్గరికి తీసుకొని అన్నాడు ఆర్ద్రంగా.

"త్యాగమా? చాలా గొప్ప త్యాగమే - అన్నీ వదులు కోవాల్సిన ఈ వయసులో! మంచి వయసులో ఉన్నప్పుడే నా కోసం నిద్రాసుఖాన్ని మీరు త్యాగం చేశారు. గుర్తు లేదా?"

డాక్టర్ తనను ఉప్పు, కారం, పులుపు, తీపి ఉన్న వస్తువులన్నీ తినటం మానేయమన్నాడు. అవన్నీ ముందు సుభద్ర మానేసింది.

"నన్ను ఇలా రెండు విధాల పనిష్ చేయటం ఏం బాగా లేదు సుభద్రా. డాక్టర్ చెప్పాడని నాకు పెట్టకపోవడం ఒక పనిష్ మెంట్. నా కోసం నువ్వు మానెయ్యటం రెండో పనిష్ మెంట్. నేను ఆహార ప్రియుడినని నీకు బాగా తెల్సు."

"ఆహారం కన్నా కూడా నన్ను ఎక్కువగా ప్రేమిస్తారని కూడా నాకు తెల్సు. నా కోసం......ప్లీజ్. అయినా భగవంతుడే మనకు వానప్రస్థాన్ని ఈ రూపంలో ప్రసాదించాడని ఎందుకనుకోకూడదు?".

కొత్త తిండికి, కొత్త రుచులకు అలవాటు పడిపోయాడు. సరికొత్త అనుభూతుల్ని పొందాడు. కానీ...కానీ...

ఎంతో దూరం పరుగులెత్తిన ఆలోచనలు వంట ఇంట్లోకి ప్రవేశించాక ఆగిపోయాయి. ఎదురుగా పక్క మీద చలపతి.

"చలపతి గారూ ! చలపతి గారూ ! ఏమయింది మీకు? ఒంట్లో బాగా లేదా?"

దగ్గరగా వెళ్ళి అడిగాడు. జవాబు లేదు. అతని కళ్ళు జలపాతాలయ్యాయి. !

✡ ✡ ✡

కళ్ళు తెరిచాడు రాజారావు.

సుభద్ర చేతులు అతడిని పెనవేసుకొని ఉన్నాయి.

ఇన్నేళ్ళొచ్చినా సుభద్ర చిన్నపిల్లలా నిద్రలో అతడిని కౌగలించుకోవటం మామూలే. ఆ కౌగిలి అనుభూతిని నిద్రలో కూడా ఫీలవుతాడు. మధురానందాన్ని అనుభవిస్తాడు.

రాజారాం టైం చూశాడు. ఈ సరికి సుభద్ర ఎప్పుడో లేచి ఉండాలే?

"సుభద్రా...సుభద్రా... తెల్లవారింది. లే." అతను ఆమెను సుకుమారంగా దగ్గరికి తీసుకొంటూ అన్నాడు.

సుభద్ర మాట్లాడలేదు. ఆమె ఒళ్ళు చల్లగా ఉంది. ఆమె చేతుల్ని అతి కష్టం మీద తొలిగించుకోగలిగాడు. ఆ తర్వాత ఆమెను పరీక్షించి చూచాడు. ప్రపంచం ఒక్కసారిగా తల్లకిందు లయినట్లనిపించింది.

"ఏమండీ ! మిమ్మల్ని నే నో కోరిక కోరనా?" రాత్రి నిద్రపోయే ముందు ఆమె అడిగింది.

"ఏమిటి అంత పెద్ద కోరిక? నేను తీర్చగలిగేదే!"

"గలరో, లేదో నాకు తెలియదు. కానీ తీర్చాలి. అలాగని మాటివ్వాలి."

"ఇన్నేళ్ళ జీవితంలో నువ్వు ఏదీ కోరనే లేదు. ఇప్పుడు నీ కో కోరిక కలిగిదంటే నాకెంత ఆనందంగా ఉందో తెలుసా? వెంటనే చెప్పు. తప్పకుండా తీరుస్తానని మాట ఇస్తున్నాను."

"ఏం లేదు, నేను చనిపోతే మీరు పిచ్చివారు కాకూడదు. నిగ్రహం కోల్పోయి ఆరోగ్యం పాడుచేసుకోకూడదు."

"ఓస్, ఇంతే కదా ! కోరికంటే ఏమిటోననుకున్నా, ఈ పిచ్చి కోరికా? నువ్వు పోవు. అసలా ఆలోచన ఎందుకొచ్చిందిట నీకిప్పుడు? రోగమా రొష్టా! ఏం లేదే? పిచ్చి పిచ్చి ఆలోచన లెందుకూ?"

"పోనీ అలాగే అనుకోండి. కానీ నా కోరికను తీరుస్తానని మాటివ్వండి మరి."

"పిచ్చి సుభద్రా, నేనంటే నీ కెందు కింత ప్రేమ? అలాగే మాటిస్తున్నాను. ఇక హాయిగా పడుకొని నిద్రపో, సరేనా?" ఆమెను దగ్గరికి తీసుకొంటూ అన్నాడు.

రాత్రి ఆ కోరిక - తెల్లవారే సరికి ...

"ఇక హాయిగా పడుకొని నిద్రపో" అన్నాడు తను... తన మాట ప్రకారం ఆమె హాయిగా పడుకొని శాశ్వతంగా నిద్రపోతోంది.

"సుభద్రా! సుభద్రా! ఎందుకింత అన్యాయం చేసేవు నన్ను?"

కొడుకూ, కోడలూ, కూతురు, అల్లుడూ, ఆ చుట్టాలూ, ఈ చుట్టాలూ, స్నేహితులు, పరిచయస్తులు... అంతా వచ్చారు. అన్నీ యాంత్రికంగా అయిపోయాయి.

"మామగారూ! ఇక ఇక్కడ ఒంటరిగా ఏముంటారు? మా దగ్గరికి రండి."

కోడలు అడిగింది. అల్లుడు అడిగాడు.

ఇద్దరికీ ఆయన డబ్బు మీద ఆశ లేదు. ఇద్దరూ చాలా బ్రాడ్ మైండెడ్. వారి ఆహ్వానం లాంఛనప్రాయం కాదు. హృదయపూర్వకమైనదే.

"సంతోషమమ్మా, సంతోషం నాయనా. సమయం వచ్చినప్పుడు తప్పక వస్తాను. మీ దగ్గరికి రాకపోతే ఎవరి దగ్గరికి వెళ్తాను.?"

"ఇంకెప్పుడు నాన్నా సమయం? అమ్మ లేకుండా మీ రిక్కడ ఒంటరిగా ఎలా ఉండగలరు? అసలు ఎందుకుండాలి? మీ ఆరోగ్యం కూడా మంచిది కాదు కదా?"

నవ్వేడాయన.

ఒంటరి తనమే సుభద్రతో తన అనుబంధాన్ని గుర్తు చేసి ఆనందాన్ని కలిగిస్తుందని వారికెలా చెప్పడం? స్మరణ మాత్రాన సుభద్ర తన ఒంటరి తనాన్ని పోగొట్టగలదని ఎలా వివరించడం?

వాళ్ళ దగ్గరికి పోతే మనవళ్ళు, మనవరాళ్ళు, ఆ బంధాలు... సుభద్ర దూరమయిపోదూ?

మర్నాడే ఆయన్ని వెతుక్కుంటూ చలపతి వచ్చాడు.

చలపతి సుభద్రకు చాలా దూరపు చుట్టం. ఆ ఊళ్ళో ఏదో పెళ్ళికి వంట బృందంతో వచ్చి పలకరించి పోవడానికి వచ్చాడు. అంతా అయ్యాక అసలు విషయంలోకి వచ్చాడు.

"బాబుగారూ మీరు ఏమీ అనుకోనంటే నాదో అభ్యర్థన. నేను అన్నీ ఉండి దిక్కులేనివాడినయ్యాను. మీరు కూడా ఒంటరివారయ్యారు. మీరు కనికరిస్తే మీ కింత వండిపెట్టి నేనింత తిని మీ సేవ చేసుకొంటూ మీ నీడన పడి ఉంటాను. జీతబత్యాలు ఇంత ఇమ్మని నేనడగను.ఎందుకంటే సంపాదించి ఒకరికి పెట్టాలన్న తాపత్రయం నాకు లేదు. కాకపోతే చనిపోయాక ఉత్తర కర్మలకి, ఆ తర్వాత శ్రాద్ధం పెట్టడానికి ముందుగానే ఏర్పాట్లు చేసుకోవాలి కదా? మీరు తృణమో పణమో ఇస్తే అందుకు పనికి వస్తుంది."

కరిగిపోయాడు రాజారావు. బిడ్డలతో "ఈ చలపతి పాపం నా ఆశ్రయం కోరి వచ్చాడు. తన పరిస్థితిని నిస్సంకోచంగా అంగీకరించగల అమాయకుడు. అంచేత అతనికి ఆశ్రయం ఇస్తాను. అతను నాకు వంట వండి పెడ్తాడు. నా ఆలనా పాలనా చూచుకొంటాడు. నన్ను గురించి విచారించకండి. అవసరమైనప్పుడు నేనే మీ దగ్గరికొస్తాను." అని చెప్పాడు.

చలపతి వంట భయంకరంగా ఉండేది.

"బాబుగారూ! నిన్న పప్పులో కాస్త ఉప్పు తక్కువైనట్లుంది కదూ? ఇవాళ సరిగ్గా వేశాను. ఇవాళైనా తినండి." అంటే ఆ రోజు ఉప్పు ఎక్కువ అయినట్లే.

"బాబుగారూ! నిన్న పప్పులో ఉప్పు పొరపాటున ఎక్కువ వేశాను. ఇవాళ గుర్తు పెట్టుకొని సరిగ్గా వేశాను. ఇవాళైనా చూడండి." అంటే అసలా రోజు పప్పులో ఉప్పు వేయడన్నమాట.

చలపతి పనులన్నీ అంతే. అయినా అతని పనులు రాజారావుకి నవ్వు తెప్పించేవే కాని, చిరాకు తెప్పించేవి కాదు. పెద్దగా ప్రయత్నం లేకుండానే సుభద్ర ఆఖరి కోరికను తీర్చగలుగుతున్నాడు.

"బాబుగారూ! అనవసరంగా నాకు ఆశ్రయం ఇచ్చి మీరు బాధపడుతున్నారు కదూ? నేను లేకపోతే మీరు హాయిగా ఏ హొటల్లోనో తిని ఉండేవారు. అవునా? " చలపతి ప్రదర్శించే ఆ ఆత్మీయత రాజారావును కదిలించేది.

"చలపతిగారూ! తినడానికి నేను బతకటం లేదు. బ్రతకాలి కనుక తింటున్నాను. మీరు అలా బాధపడకండి."

చలపతికి వంట చెయ్యటం చేతకాదు కాని, ఎదుటి మనిషి మనసును గ్రహించే శక్తి బాగానే ఉంది. "బాబుగారూ! మీ ప్రేమను అనురాగాన్ని అంతగా పొందిన ఆ మహా ఇల్లాలు నిజంగా అదృష్టవంతురాలండీ" ఒకరోజు అన్నాడు చలపతి. ఆశ్చర్యపోవటం రాజారావు వంతయింది.

"మీకు తెలీదు కాని, బాబూ, నిద్రలో కూడా మీరు అమ్మగారిని గురించే కలవరిస్తూంటారు. మేలుకొని ఉన్నప్పుడూ ఆమె ఊసే."

అది మొదలు తన మనసులో మాటల్ని బాధల్ని చలపతితో చెప్పుకోసాగాడు రాజారావు. ఆత్మీయత పెరిగింది. ఈ రోజు ఆ బంధం కూడా తెగిపోయింది.

✡ ✡ ✡

చలపతి ఉత్తర క్రియలను దగ్గర ఉండి బాగా జరిపించాడు. శ్రాద్ధం రోజు బీదలకు అన్నదానం చేశాడు. అందుకుగాను వంట చేయడానికి చలపతి కొడుకుల్ని పిలిపించాడు. చాలా గొప్పగా అన్నదానం జరిగింది. వంట చాలా రుచిగా ఉంది. ఎన్నో ఏళ్ళ తరువాత ఆ రోజు మళ్ళీ సుష్టుగా భోజనం చేశాడు రాజారావు. డబ్బు కోసం వచ్చి చేతులు కట్టుకు నిలబడ్డారు చలపతి కొడుకులు.

"మీ వంట చాలా బావుంది. సుష్టుగా తిన్నాను. కానీ, రేపటికి నేను తిన్నది అరిగిపోతుంది. కానీ, ఈ శ్రాద్ధకర్మ ఎవరి కొరకైతే జరిగిందో ఆయన ఒక వంటవాడే. ఆయన వంట బాగుండదు. అయినా చాలా రోజులు తిన్నాను. కానీ ఆయన మనసు మంచిది. మీ వంటను రెండు రోజుల తరువాత మర్చిపోగలను. కానీ, ఆయన మనసును మాత్రం జీవితాంతం మర్చిపోలేను. ఆ వంట మనిషి పేరేమిటో తెలుసా?"

"ఏమిటి?"

"చలపతి! మీరు అన్నం పెట్టకుండా వెళ్ళగొట్టిన మీ నాన్నగారు. ఆయనకు మీరు శ్రాద్ధకర్మలు చేసే అర్హతను కోల్పోయారు. అందుకు వంట వారుగా మీ సేవల్ని వినియోగించుకొన్నాను."

"క్షమించండి బాబుగారూ!" వాళ్ళిద్దరూ ఆయన కాళ్ళమీద పడ్డారు.

"మీరు నిజంగా పశ్చాత్తాపం చెందితే ఆయనకి ప్రతి సంవత్సరం శ్రాద్ధం పెట్టి ఒక్కసారి తలుచుకోండి. ఊరికే కాదు. అందుకు గాను ఈ డబ్బు తీసుకోండి."

చలపతి లేని ఇల్లు బావురుమంది. ఒంటరితనం భరించలేకపోయాడు. కొడుకు దగ్గరికో, కూతురి దగ్గరికో పోవాలని నిర్ణయించుకొన్నాడు. కానీ ముందుగా ఎవరి వద్ద కెళ్ళాలి. బొమ్మా బొరుసూ వేశాడు.

✡ ✡ ✡

"నాన్నా... మీరు ..." రాజారావు ను చూచి వసంత ఎగిరి గంతేసి చెంగున వచ్చి కౌగిలించుకొంది.

"నేనేనమ్మా వచ్చేశాను. సమయం వచ్చినపుడు వస్తానని చెప్పాను గదా"

"సమయానికి ఆయన క్యాంప్‌కు వెళ్ళారు నాన్నా. ఎప్పుడూ ఆయన మిమ్మల్ని గురించే అనుకొంటుంటారు. ఉండండి. మీరొచ్చారని ఫోన్ చేసి వస్తాను."

"ఆయన" నామ స్మరణ చేస్తున్నప్పుడు కూతురు మొహంలో మెరుపుల వెలుగును రాజారావు గుర్తించాడు.

"మీరొచ్చారని చెప్పగానే ఆయన పనులన్నీ వదిలేసి జీపులో బయలుదేరి వస్తున్నారు నాన్నా! ఇంకో రెండు గంటల్లో వచ్చేస్తారు.

పిల్లలేరమ్మా. స్కూళ్ళనుంచి ఇంకా రాలేదా" అయిదయిందిగా?

"స్కూల్లో ఏదో ఫంక్షన్ ఉంది నాన్నా! ఏ ఫంక్షన్ వచ్చినా చిట్టి, బుజ్జీలు లేనిదే జరగదు. వాళ్ళ స్కూల్లో వారానికో ఫంక్షన్ అన్నా జరుగుతుంది. నేను వెళ్ళి వాళ్ళను తీసుకురావాలి. ఆఫీసునుంచి నేను కూడా ఇప్పుడే వచ్చాను. పనులు చేసుకొని డ్రస్‌అప్ అయి వెళ్దామనుకొంటుంటే మీరొచ్చారు."

"అంటే నువ్వు కూడా ఉద్యోగంలో చేరావామ్మా? అవసరమా?"

"ఆయన ఇన్‌ఫ్లుయన్స్‌తో వచ్చింది నాన్నా! వేణ్ణీళ్ళకు చన్నీళ్ళు" వదులుకోవటం ఎందుకు? పైగా ఆయన ఆఫీసుకు, పిల్లలు స్కూలుకి వెళ్ళాక నేను ఇంట్లో ఉండి చేసేదేముంది. ఆఫీసులో ఉంటే కాలక్షేపం అవుతుంది. పైగా ఆయనతో ఫోనులో ఎప్పుడు పడితే అప్పుడు మాట్లాడుకునే వసతి ఉంటుంది కదా! అన్నీ అలోచించాకనే చేరాను నాన్నా! మీరు స్నానం చేసి రెస్ట్ తీసుకోండి."

వసంత అప్పుడప్పుడు తనతో మాట్లాడుతూనే చకచకా పనులు చేసుకోవటం గమనించాడు రాజారావు. సుభద్రా అంతే. ఆమె చిన్నప్పటినుంచి వంట పనులు, ఇంటి పనుల్లో వసంతకు శిక్షణ ఇచ్చింది. వసంత కూడా వంట సుభద్రలా రుచికరంగా చేస్తుంది. కాఫీ ఫిల్టర్ వేయటం చూచాడు. కానీ ఎంతకీ కాఫీ తీసుకురాదే! పైగా మిక్సీలో పప్పు వేసి రుబ్బుతోంది. అంటే తన కిష్టమైనవి చేసి పెడుతుందన్నమాట. కూతురు కనుకతనక్కావలసినవి చెప్పకుండానే తెలుసుకోగలిగింది. పైగా సుభద్ర ట్రయినింగ్ ఎక్కడికి పోతుంది.

"నాన్నా నేను స్కూలుకెళ్ళి పిల్లల్ని తీసుకువస్తాను. ఫంక్షన్ పూర్తి కాకపోయినా

ఎనిమిది కాకముందే వచ్చేస్తాను. మళ్ళీ ఆయన ఎనిమిదింటికి వస్తారు కదా!"

ఆమె అన్నట్లే ఎనిమిదింటికి గోపాలరావు వచ్చాడు. కాఫీ కప్పుతో భర్తకు స్వాగతం చెప్పింది.

కాఫీ వాసన కమ్మగా ఉంది. సుభద్ర కాఫీ కూడా ఇదే వాసన వచ్చేది. వాసన చూచి గుటకలు మింగాడు రాజారావు.

"మీ నాన్నగారికి కాఫీ ఇవ్వవా?"

"భలేవారే! నాన్నగారు కాఫీ మానేసి ఎంతకాలం అయిందనుకున్నారు. వెధవ అలవాటును మళ్ళీ చేయించమంటారా ఏమిటి? మీరు తాగండి."

అతను స్నానం చేయడానికి వెళ్ళిన సమయంలో గారెలు చేయసాగింది. పిల్లలు గారెలు తెచ్చుకొని వేడి తగ్గడానికి నోటితో ఊదుకొంటూ తింటున్నారు.

సుభద్ర గారెలు చేస్తుంటే తను వంట గదిలోకి జొరబడి వేడి వేడిగా ఒక్కొక్క గారె తినేవాడు. వాయ దిగేసరికి వాయ అయిపోతుండేది.

"చిన్న పిల్లాడిలాగా ఏమిటండీ ఇది!"

"గారెలు తినటం దగ్గర నేను చిన్నపిల్లాడినే మరి! ఎప్పుడు వేసిన గారెలు అప్పుడు వేడి వేడిగా తింటేనే మజా ! అన్నీ చేశాక ఒక్కసారి లాగెయ్యడం నా పద్ధతి కాదు."

"నాన్నా! భోజనానికి రండి."

విస్తరి ముందు కూర్చున్నాడు. గోపాలరావు కంచం పక్క ప్లేటులో గారెలున్నాయి. తన విస్తట్లో ఒక్క గారె కూడా లేదు.

"అదేమిటి వసంతా! మామగారికి గారెలు వెయ్యలేదేం?"

"మా నాన్నాగారికి ఏం పెట్టాలో నాకు తెలుసులేండి. అమ్మ ఆయనకు ఎలా చేసిపెట్టేదో నాకు తెలుసు కదా? మీ కెందుకు? గారెలు వేడి చల్లారిపోతాయి. మీరు తినండి.'

"పర్వాలేదమ్మా! ఆ పత్యాలు అవీ మీ అమ్మతోనే పోయాయి. ఇప్పుడు నేను అన్నీ తింటున్నాను. నా కిష్టమైనవి చేయించుకుని తినడానికే నీ దగ్గరికొచ్చానసలు. ఆ గారెలు ఓ అరడజను ఇలా పడేయి."

"పత్యాలు మానేశారా? అయితే ఇవాళ నుంచి మళ్ళీ ఆరంభించండి. అందుకే మీ వంట స్పెషల్‌గా చేశాను. తెలుసా?"

ఒక్కో పదార్థాన్ని నోట్లో పెట్టుకుని రుచి చూచాడు. దేనిలోనూ కారం, ఉప్పు, పులుపు లేదు. చలపతి వంట ఇంతకన్నా నయం.

మర్నాడు ఉదయం నిద్ర లేచిన దగ్గర్నుండి ఎవరి హడావుడి వాళ్ళది.

"నాన్నా! నీ భోజనం టేబిల్‌మీద పెట్టాను. పేపర్లు, పుస్తకాలు, ఉన్నాయి. టీ.వీ., టేప్ రికార్డర్ ఉన్నాయి. హాయిగా రెస్ట్ తీసుకో. నేను పిల్లల్ని తీసుకొని అయిదింటికి వచ్చేస్తా.!"

అయిదింటికి పిల్లలతో వచ్చీ రాగానే వాళ్ళ పుస్తకాలు ముందేసుకుని కూర్చుంది. ఎనిమిదింటికి గోపాలరావు రాగానే భోజనాలు. ఆ తరువాత ఎవరి గదుల్లో వారు దూరి

లైట్లార్పెయ్యటం.

ఆ యాంత్రిక జీవితంలో అనురాగాలకు, అనుబంధాలకు టైమేది? మూడు రోజులకే ఒంటరితనాన్ని భరించలేకపోయాడు.

"అమ్మా! నేనింక వెళ్ళి వస్తానమ్మా!"

"ఏం నాన్నా! నా మీద కోపం వచ్చిందా? ఇక్కడే ఉండిపోతావనుకొన్నానే."

"ఇప్పుడు కాదమ్మా! మరోసారి వచ్చినప్పుడు."

✡ ✡ ✡

"నాన్నగారూ! రండి రండి. లావణ్యా !ఎవరొచ్చారో చూడు" మేడపైనుంచి తండ్రి రిక్షా దిగడం చూసి ఆహ్వానించాడు శ్రీహరి.

"ఉత్తరం రాస్తే కారు తీసుకుని వచ్చేవాడిని కదా నాన్నా!"

"ఉత్తరం రాసే వ్యవధి ఎక్కడిదిరా అబ్బాయ్? సమయం తరుముకుని వచ్చింది వచ్చేశాను."

"చాలా సంతోషం నాన్నగారూ! ఇప్పటికైనా మామీద దయ కలిగింది. లావణ్యకు మీరు అక్కడ ఒంటరిగా ఉండటం అసలు ఇష్టం లేదు. ఎప్పుడూ అంటుంటుంది."

"అన్నట్లు కోడలేది?"

పరుగు పరుగున అప్పుడే అక్కడి కొచ్చి నిలబడ్డ ప్యూను వైపు ప్రశ్నార్థకంగా చూశాడు శ్రీహరి. "అమ్మగారు ప్రొద్దున్నే ఎవరో గెస్ట్‌ని రిసీవ్ చేసుకోవడానికి స్టేషన్‌కి వెళ్ళారండి. ఎవరో ఫ్రెండ్ వచ్చి కారులో తీసుకెళ్ళారు."

"సరే వీరు మా నాన్నగారు. చాలా జాగ్రత్తగా చూచుకోవాలి. ఎలాంటి అసౌకర్యం కలగకూడదు. మేడపైన ఏ.సి. గెస్ట్ రూం నంబర్ వన్‌లో ఆయన ఉంటారు. వంట మనిషి రాములమ్మగారితో కూడ చెప్పు. రండి నాన్నా! మీ రూమ్ చూపిస్తాను."

"నా రూం ఏమిట్రా? నాకు రూం ఎందుకు? ఈ వరండాలో మంచం వేసుకుని పడుకుంటాను. ఎవరో అతిథి వస్తే మర్యాద చేసినట్లు చేయకు."

"అది కాదు నాన్నా! అది లావణ్య పద్ధతి. తన పద్ధతికి వ్యతిరేకంగా ఏం జరిగినా ఊరుకోదు. ఎవరి గది వారికే ఉండాలి. వరండాలో మంచాలు వేస్తే ఊరుకోదు. పైగా ఎవరన్నా చూసినా బాగుండదు కదా! మేమంతా ఏ.సి. రూముల్లో ఉంటూ మిమ్మల్ని వరండాలో ఉంచుతామా?"

"ఊ... సరేలే !"

ఏ.సి. గెస్ట్ హౌస్ నంబర్ వన్ సర్వాంగ సుందరంగా ఉంది. ఎటాచ్డ్ బాత్‌రూమ్ అండ్ టాయ్‌లెట్, టీ.వి., టెలిఫోన్, డబుల్ కాట్ ఫోం బెడ్, మిర్రర్, హేంగర్, మ్యూజిక్ ఛానల్ కంట్రోల్ సిస్టం - అన్నీ వివరించి చెప్పాడు శ్రీహరి.

"మీకేం కావాలన్నా కాలింగ్ బెల్ నొక్కండి. ప్యూన్ వస్తాడు. నేను అర్జెంటుగా

కాన్ఫరెన్స్‌కు వెళ్ళాలి, వస్తాను. లావణ్యకు మీ రొచ్చారని ఫోన్ చేసి చెప్తాను."

శ్రీహరి వెళ్ళిన ఒక్క నిముషానికి బజర్ మోగింది. 'లోపలికి రావచ్చా?' అన్న సంకేతపు మోత అది. ఆ విషయం తెలియదు రాజారావుకి.

"మే ఐ కమిన్ సార్!" తలుపు తట్టి అడుగుతూనే లోపలికొచ్చాడు సర్వెంట్. నిగ నిగ లాడుతున్న సిల్వర్ ట్రేలో తళ తళ లాడుతున్న పింగాణీ టీ సెట్టు. జార్‌లో నుంచి కప్పులో పోశాడు.

"బోర్నవీటా సర్!"

"వద్దు, కాఫీ తీసుకురా."

"ఎక్స్‌క్యూజ్ మి సర్! ఈ ఇంట్లో ఎవరూ కాఫీ తాగటానికి వీల్లేదు. అమ్మగారి రూల్."

"అయితే అవన్నీ తీసుకెళ్లు. నా కో చాప తెచ్చిపెట్టు. హాయిగా పడుకుంటాను."

"చాపా! లేదు సార్! అమ్మగారొచ్చాక చెప్పి కొనుక్కొస్తాను, అయినా..."

"ఇక నువ్వెళ్ళు"

మరి కాసేపటికి డాక్టర్ వచ్చి ఆయన్ని "కంప్లీట్ చెకప్" చేశాడు.

"ఎవరు చేయమన్నారీ చెకప్? నాకేం, నేను బాగానే ఉన్నాను కదా?"

"ఆ సంగతి చెప్పాల్సింది నేను. కంప్లీట్ రిపోర్ట్ రాసి మిసెస్ లావణ్యగారి కిస్తాను.'

మధ్యాహ్నమవుతుండగా లావణ్య ఫోన్ చేసింది.

"హలో మామగారూ! వెల్‌కమ్ టు యూ. ప్లెజంట్ సర్‌ప్రయిజ్ కొట్టారు. ఢిల్లీ నుంచి ఒక విఐపి వచ్చింది. అందుచేత వెంటనే రాలేకపోతున్నాను. మీ కింట్లో అంతా సౌకర్యంగా ఉంది కదా? మీరు ఎర్లీగా లంచ్ తీసుకొంటారు కదా? తీసుకోండి. డైనింగ్ హాల్ కెళ్తారా? రూంకి తెప్పించుకొంటారా? మీ ఇష్టం. నేను సాధ్యమయినంత త్వరగా వస్తాను గుడ్ బై."

అతనికి ఆకలితో కడుపు నకనకలాడుతోంది. డైనింగ్ హాల్‌కి వెళ్ళి సుష్టుగా లాగించేయాలనుకొన్నాడు. ఆ వంట మనిషి రాములమ్మ చేతి వంట ఎలా ఉంటుందో? దాదాపు యాభై ఏళ్ళ మనిషి రాములమ్మ.

"అమ్మగారి మామగారా మీరు? తీరిక చిక్కితే చాలు. అమ్మగారు , అత్తగారినీ, మామగారినీ పొగుడుతుంటారు. మీ రిద్దరూ చాలా మంచివారనీ, అన్యోన్యంగా ఉండేవారనీ, మీ భార్యగారు వంట అద్భుతంగా చేస్తారని...!"

కొడుక్కూ, కోడలికీ తమ పట్ల ప్రేమ ఉందని ఆయనకు తెలుసు. కానీ ఇంతగానా? పరవశించిపోయాడు రాజారావు.

"వడ్డించాను, భోంచేయండి."

"టేబుల్ పైనా? బాసిపట్లు వేసుకొని కింద కూర్చుని భోంచేస్తాను."

"అమ్మగారి అనుమతి కావాలి. ఇవాళ్టి కిలా కానీయండి."

టేబుల్ నిండా పింగాణీ ప్లేట్లు, కప్పులు, అందులో కొద్ది కొద్దిగా రకరకాల పదార్థాలు, ఒక్కటీ ఆయనకి తెలిసిన పదార్థం కాదు.

"రాములమ్మగారు ! ఏమిటండీ ఇవన్నీ?"

"రుచి చూడండి. మీకే తెలుస్తుంది?"

"ఊహు! ఏం తెలీలా, కానీ ఇవి మనుషులు తినేవి కావని మాత్రం తెలిసింది. ఇదేదో, ఈ పదార్థం కాస్త బాగున్నట్లుంది. తగలెయ్యండి. ఆ పెరుగు కాస్త వెయ్యండి.'

"అమ్మ గారి ఆర్డర్ కావాలి సార్! ఈ పూట కిలా కానివ్వండి."

"అసలిదేంటి? అందరికీ ఇలాగే వండి పెడతావా? ఇలాగే కొలతలా?

"డాక్టర్ రిపోర్టు ప్రకారం ఎవరికి ఎలాంటి ఆహారం ఇవ్వాలో అంత మాత్రమే కొలత ప్రకారం ఇమ్మని అమ్మగారి ఆజ్ఞ సర్! అయ్యగారికి, అమ్మగారికి, ఆఖరికి నాకూ అంతే. మిమ్మల్ని పరీక్ష చేసిన డాక్టర్ చేసిన వంట రికమండేషన్స్ ఇవి."

రాజారావుకు అప్పుడు గుర్తుకొచ్చింది - లావణ్య హోమ్ సైన్స్ గ్రాడ్యుయేట్ అని, పగలబడి నవ్వాడు.

"ఏమ్మా! ఈ కేలరీల కొలత భోజనం ఏమిటి? హోటల్స్‌లో లాగ ఈ పద్దతులేమిటి?'

"అంతా మన మంచికే మామయ్యగారూ! మీకు పుణ్యముంటుంది. నా పద్ధతులతో సర్దుకుపోండి. అయినా వయసులో ఉన్న నేను , ఆయన అందరం ఫాలో అయే పద్దతుల్ని వయసు పైబడిన మీరు ఫాలో కావటం ఏం కష్టం?"

రాత్రయినా పిల్లలు కనిపించలేదు. అడిగాడు.

"పిల్లల్ని రెసిడెన్షియల్ పబ్లిక్ స్కూల్లో జాయిన్ చేశామండి. ఇంట్లో ఉంటే చదువు ఏం వస్తుంది? అందుకని."

"శ్రీహరి మా ఇంట్లో ఉండే చదివేవాడమ్మా!"

"ఆ కాలం వేరు మామయ్యగారూ!"

లావణ్యకు సంఘ సేవతో తీరిక చిక్కదు. శ్రీహరికి ఆఫీసు పనుల్లో తీరిక చిక్కదు. అతనింట్లోఉంటే ఈమె ఉండదు. ఈమె ఉంటే అతను ఉండడు. బిడ్డలు సరేసరి!

ఇద్దరి మధ్య వ్యవహారాలు ఫోనుల ద్వారానే జరుగుతుంటాయి. రెండు రోజులకే ఒంటరితనం అతడిని వేధించసాగింది.

"రాములమ్మగారూ! ఒకప్పుడు - అంటే ఇక్కడికి రాకముందు మీరు బాగా వంట చేసేవారు. అవునా?"

"చాలా పేరుండేదండీ. కానీ, ఇప్పుడు వంట చెయ్యటం మరిచిపోతానన్న భయంగా ఉంది. అసలు అన్నీ చాతనయి మంచి తిండి కోసం మొహం వాచిపోవాల్సిన గతి పట్టింది నాకు. డబ్బు కక్కుర్తితో ఇక్కడ పడి ఉండటమే కానీ, చేసిన వంటను తృప్తిగా తింటేనే కదటండీ వంట

వారికైనా ఆనందం? ఏమిటో నాకర్మ!"

"అయితే నే నో కోరిక కోరుతాను. ఏమనుకోకుండా తీరుస్తారా?"

"చెప్పండి."

ఆమె మొదట్లో సందేహించినా చివరికి అంగీకరించింది.

"చెప్పి పోదామంటే భార్యాభర్తలు మీరిద్దరూ బిజీ. అందుచేత ఈ కాగితం రాసి వెళ్ళిపోతున్నాను. అన్నట్లు నాకు వండి పెట్టటానికి మీ వంటలమ్మను తీసుకుపోతున్నాను. సమయం వచ్చినప్పుడు ఈ సారి మిమ్మల్నే పిలుస్తాను. వచ్చి నా కోరిక తీరుస్తారు కదూ?"

✡ ✡ ✡

"సమయం వచ్చింది. ఈ టెలిగ్రాం అందగానే పిల్లలతో సహా రండి. ఇది నా ఆఖరి కోరిక."

టెలిగ్రాం చూసుకొని అన్ని ప్రోగ్రామ్స్ కేన్సిల్ చేసుకొని కంగారు కంగారుగా అంతా రాజారావు వద్ద కెళ్ళారు.

"ఎప్పుడో చనిపోవాల్సిన వ్యక్తి మీ రాకకోసమే బతికున్నాడు." డాక్టర్ చెప్పాడు.

"అసలు కంప్లయింట్ ఏమిటి డాక్టర్?"

డాక్టర్ వారికి అంతా వివరించాడు.

"డాక్టర్ వద్దన్నా ఎందుకు తిన్నావు నాన్నా? కోరి చావును ఎందుకు తెచ్చుకున్నావు?'

"ఒంటరితనం భరించలేక."

"అమ్మ లేకపోయినంత మాత్రాన మీరు ఒంటరి అయిపోయారా? మా దగ్గరికి వచ్చినట్లే వచ్చి ఎందుకు పారిపోయారు?"

"ఒంటరితనం భరించలేకనే."

విస్తుపోయారంతా!

"అది చెప్పటానికే మిమ్మల్ని పిలిపించాను. మీ అమ్మపోయాక కూడా చలపతి ఉన్నంత కాలం నేను ఒంటరితనాన్ని ఫీల్ కాలేదు. కానీ నన్ను ఎంతగానో ప్రేమించే మీ ఇళ్ళల్లో ఉండేసరికి ఒంటరిననిపించింది. అది మీ తప్పుకాదు. మన జీవన విధానాల్లో వ్యత్యాసం అది. కానీ మీకు ఆఖరి సలహా ఒకటి ఇవ్వనా?"

"ఇవ్వండి"

"మనిషికి, మనిషి తోడే కాదు. మనసు తోడూ కావాలి. డబ్బు, భోగసాధనాలు, కూలి మనుష్యులు, తోడిచ్చే మనసుకు ప్రత్యామ్నాయాలు కాలేవు."

ఆయన సలహా ఎవరికీ అర్థం కాలేదు. కానీ కర్మకాండలన్నీ ముగిశాక ఆ సలహాని పదే పదే నెమరువేసుకోగా కొత్త కొత్త అర్థాలెన్నో స్ఫురించసాగాయి వారికి.!"

ఆంధ్రప్రభ వారపత్రిక 11-9-91